

Diplomová práce

Žitý prostor archaického Řecka

Eliška Luhanová (UFaR FF UK)

vedoucí: Mgr. Sylva Fischerová, PhD.

Abstrakt

Diplomová práce *Žitý prostor archaického Řecka* podává rekonstrukci prostorové strukturace světa v archaickém Řecku na základě systematického čtení Hésiodových děl, zejména *Theogonie*. Přihlíží však také k dalším dílům, která mohou archaické myšlení lépe osvětlit, zejména pak ke starým básníkům a pozdějším dramatickým dílům, která uchovávají řadu archaických představ a obrazů. V některých případech upozorňujeme také na další vývoj v pojednávání zkoumaných témat u autorů, která pozdější tradice pochopí jako první filozofy. Obsahovým jádrem práce je rekonstrukce kosmogonického procesu na základě Hésiodova básnického popisu. Tento proces je vyložen jako postupné ustavování celku kosmického řádu, které je završeno ustavením Dia na postu suverénního vládce světa, a zároveň jako postupné ustavování světa jako diferencovaného prostorového celku. Toto ustavování se děje jakožto diferenciaci, jednak jakožto diferenciaci postupně vznikajících kosmických konstituentů vůči sobě navzájem, jednak jako vnitřní rozrušňování jednotlivých prvků kosmické struktury. První diferenciaci představuje ustavení Země jako pevného základu světa na pozadí naprosté neurčitosti a nevymezenosti Chaosu. Země je dále vnitřně diferencovaná na vnější zemský povrch a podsvětní nitro. Tato diferenciaci vnitřku a vnějšku je také diferenciací vertikální, diferenciací mezi tím, co je hluboko dole a tím, co se nachází výš. Dále dochází k diferenciaci zemského povrchu, a to jednak na hluboké moře, odkazující k podsvětí, jednak na hory, směřující směrem vzhůru. Vertikální diferenciaci poté pokračuje ke svému završení v ustavení nebeské klenby jako nejvyšší meze univerza. Tyto komplexní dynamické prostorové vztahy práce analyzuje v souvislosti s procesem proměny božské kosmické vlády (nástupnický mýtus) a také v souvislostech antropologických – svět, ustavovaný načrtnutým kosmogonickým procesem, je totiž světem života člověka.

Klíčová slova:

svět, prostor, kosmogonie, theogonie, nástupnický mýtus, řecké archaické myšlení